

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Faglig vejledning til Statusmodul i MARS 1.1

Dette er en faglig vejledning til statusmodulet i MARS 1.1. Vejledningen bliver løbende opdateret. Seneste opdatering er sket den 18. marts 2025.

Indhold

Formål.....	2
Hvilke data kan du se i statusmodulet?.....	3
Hvordan er status opgjort for kvælstofindsatsen, udtagning af lavbundsjord og skovrejsning	3
Detaljeret opgørelse for de tre indsatser	4
Detaljeret opgørelse for Lokale Treparter, Kommuner og Kystvandgrupperapporter	5
Visning af projekter	5
Detaljeside for kystvandgrupperapporter	6

Formål

Statusmoduliet giver et samlet overblik over, hvor langt vi er nået med målene for kvælstofreduktion, udtagning af lavbundslande, og skovrejsning, jf. de nationale mål i Aftale om Implementering af et Grønt Danmark 2024 og høringsudkast til vandområdeplanerne 2021-2027 (VP3-II).

Målene er:

- Kvælstofreduktion, som skal løftes gennem udtagning og målrettet regulering er 12.959 tons N/år (jf. vandområdeplanerne 2021-2027, Sum af indsatser 2027).
- Udtagning af lavbundsland er 140.000 ha frem mod 2030.
- Skovrejsning er 250.000 ha frem mod 2045

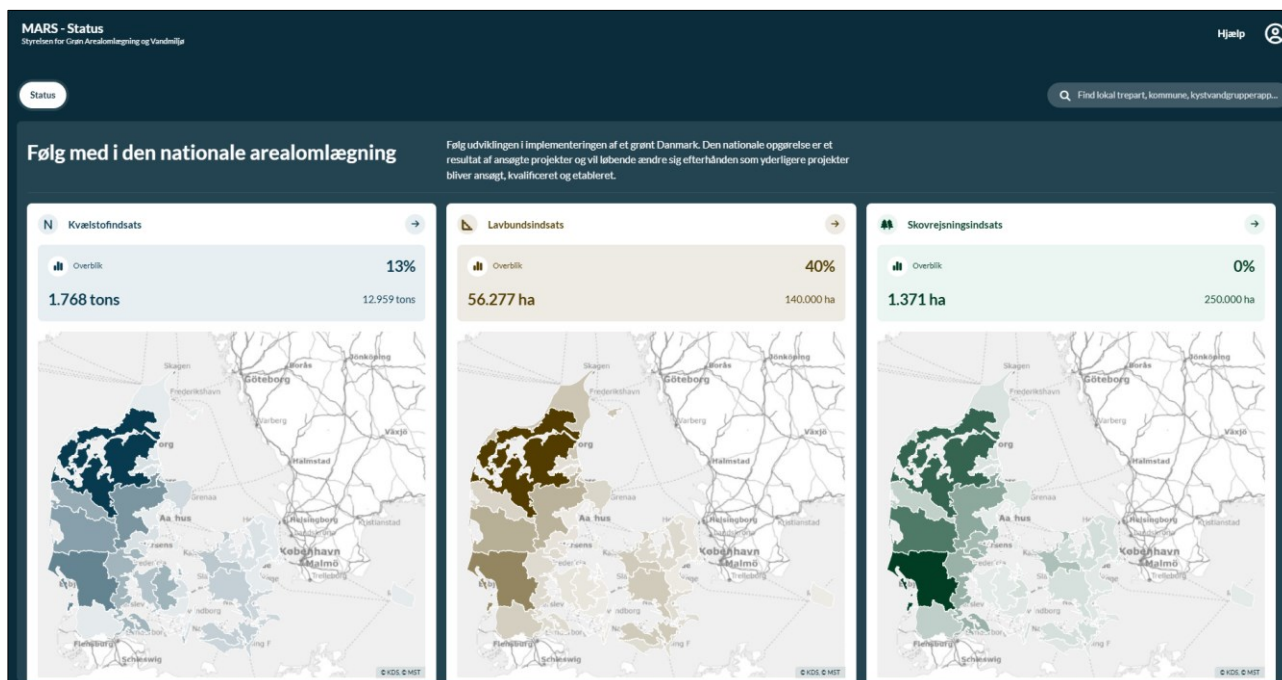
Det er ikke fagligt muligt at opgøre, hvor stor en del af kvælstofindsatsbehovet i de enkelte kystvandgrupper, der tilhører den enkelte kommune eller lokal trepart. Derfor er det ikke muligt at opgøre, hvor meget den enkelte kommune eller lokale trepart "skal bidrage med". Der kan være gode grunde til, ikke at bidrage, fx kan kommunen ligge i et opland uden kvælstofindsatsbehov.

Indsatsbehovene for udtagning og skovrejsning er kun opgjort på nationalt niveau, og er derfor heller ikke fordelt på kommune, eller lokal trepart-niveau.

I statusopfølgelsen vises effekten af de projekter, som enten har fået tilsagn til forundersøgelse, tilsagn til etablering, eller er anlagt.

Det skal bemærkes, at status viser den fremtidige effekt, såfremt alle projekter realiseres. Ikke alle etableringsprojekter med tilsagn realiseres, og der forventes et frafald på ca. 20 %. For forundersøgelser er det usikkert, hvor mange der vil blive ansøgt og gennemført som et etableringsprojekt. Alle projektændringer opdateres løbende, og projekter der falder fra fratrækkes i status.

Det bemærkes endvidere, at statusmoduliet, i forhold til opfølgningen på målene i Aftale om Implementering af et Grønt Danmark 2024 og VP3-II er under fortsat udvikling.

Figur 1 - Figuren viser startsiden på statusmoduliet i MARS 1.1, der giver et overblik over kvælstof-, lavbunds- og skovrejsningsindsatsen på nationalt niveau.

Hvilke data kan du se i statusmodulet?

I statusmodulet kan du få information om projekter, som har fået forundersøgelsestilsagn, etableringstilsagn og anlagte projekter, og deres bidrag til følgende indsats:

- Kvælstofreduktion
- Udtagning af lavbundslande
- Skovrejsning

Information om de tre indsatsområder kan du se på følgende niveauer:

- Nationalt
- Lokale treparter
- Kommuner
- Kystvandgrupperapporter

Hvordan er status opgjort for kvælstofindsatsen, udtagning af lavbundslande og skovrejsning

Et ansøgt projekt kan tælle med i statusopgørelsen for én eller flere indsats samtidig. Dette afhænger af det anvendte virkemiddel, samt det konkrete projekt. Nedenfor fremgår en oversigt over, hvilke projekter der indgår i de forskellige statusopgørelser.

Table 1 - Tabellen viser hvilke projekter, der tæller med i statusopgørelsen for hhv. kvælstofindsatsen, lavbundsindsatsen og skovrejsning.

Virkemiddel	Kvælstofindsats	Lavbundsindsats	Skovrejsning
Kvælstofvådområder	X	X	
Skovrejsning	X		X
Lavbund	X	X	
Ekstensivering	X	X	
Minivådområder	X		
Øvrige	X	X	

Beregning af projekters effekter

Beregningen af et enkelt projekts effekt afhænger af både projektets status og den tilskudsordning, det er ansøgt under. For nogle projekter er effekten baseret på beregnede resultater fra forundersøgelsen eller efterfølgende beregninger, mens effekten for andre projekter beregnes ved hjælp af effektstal. De nærmere beregninger, der ligger til grund for effektstallene for de forskellige virkemidler, kan findes i 'Faglig vejledning til planlægningsmodulet'. Effektstal for de enkelte virkemidler fremgår desuden af Tabel 2.

Bemærk: Hvis et projekt er placeret i et delopland uden indsatsbehov, vil det ikke bidrage til kvælstofindsatsen.

Table 2 - Tabellen viser beregningsdata for de forskellige virkemidler, der indgår i MARS. For hvert virkemiddel er angivet; effekttalet, der anvendes til beregning af projekters kvælstofeffekt – Total retention, hvorvidt der regnes med retention og om effekttalet beregnes til kyst eller til rodzone. Bemærk, at effektstal primært anvendes til skitseprojekter, mens der beregnes konkret

effekt for større udtagningsprojekter, som ansøges gennem tilskudsordningerne, hvorefter effekterne bliver opdateret på projektniveau i MARS. *Effekten er angivet ud fra at anlægsarealet er dimensioneret i forholdet 1:100 til drænoplanet.

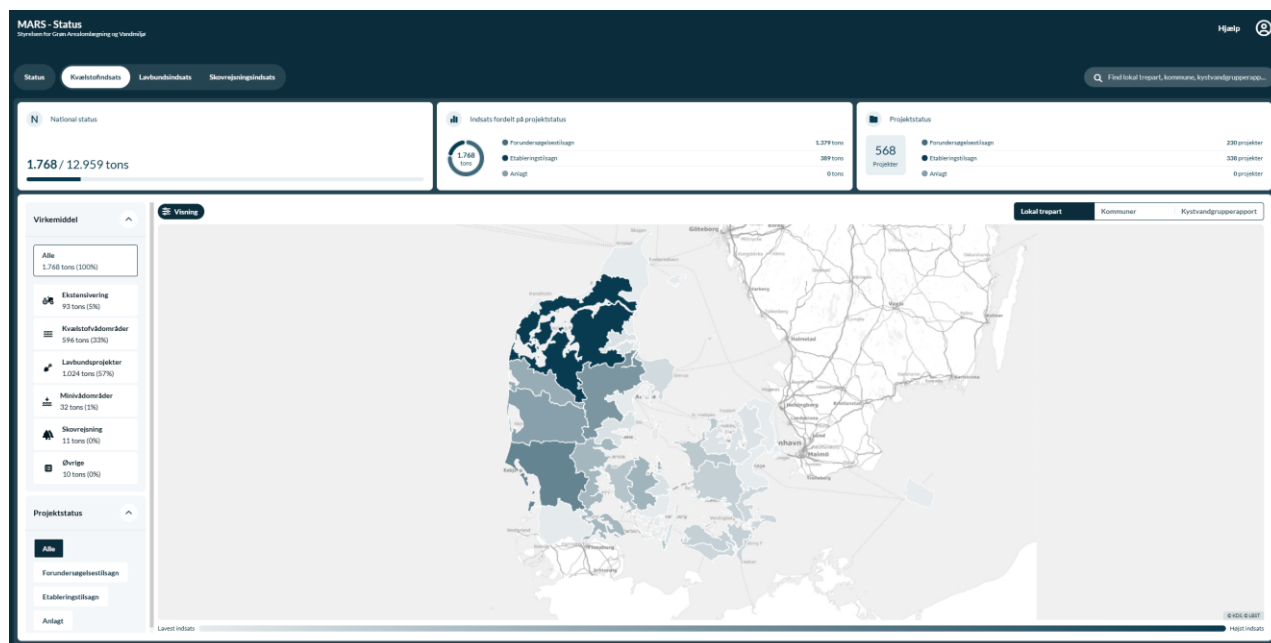
Virkemiddel	Effektal (kg N/ha/år)	Total retention (Bliver retentionen ganget på)	Effektal beregnet til
Kvælstofvådområder	90	Nej	Kystzone
Skovrejsning	45	Ja	Rodzone
Lavbund	40	Nej	Kystzone
Ekstensivering	41	Ja	Rodzone
Minivådområder	472*	Nej	Kystzone
Øvrige	41	Ja	Rodzone

Detaljeret opgørelse for de tre indsats

Kvælstof-, lavbunds- og skovrejsningsindsatsen har hver deres egen detaljerede statusside, hvor fremdriften mod de nationale mål kan følges. De tre sider er opbygget ens, og figur 2 illustrerer opbygningen af siden for kvælstofindsatsen.

Øverst på hver detaljeside findes en fremdriftsbar, der viser, hvor langt vi er i forhold til det nationale indsatsmål. Ved siden af fremdriftsbaren præsenteres en oversigt, der viser fordelingen af indsatsen (målt i ton eller hektar) på de forskellige projektstatusser: forundersøgelsestilsagn, etableringstilsagn og anlagte projekter. Derudover vises en oversigt over antallet af projekter i hver projektstatus.

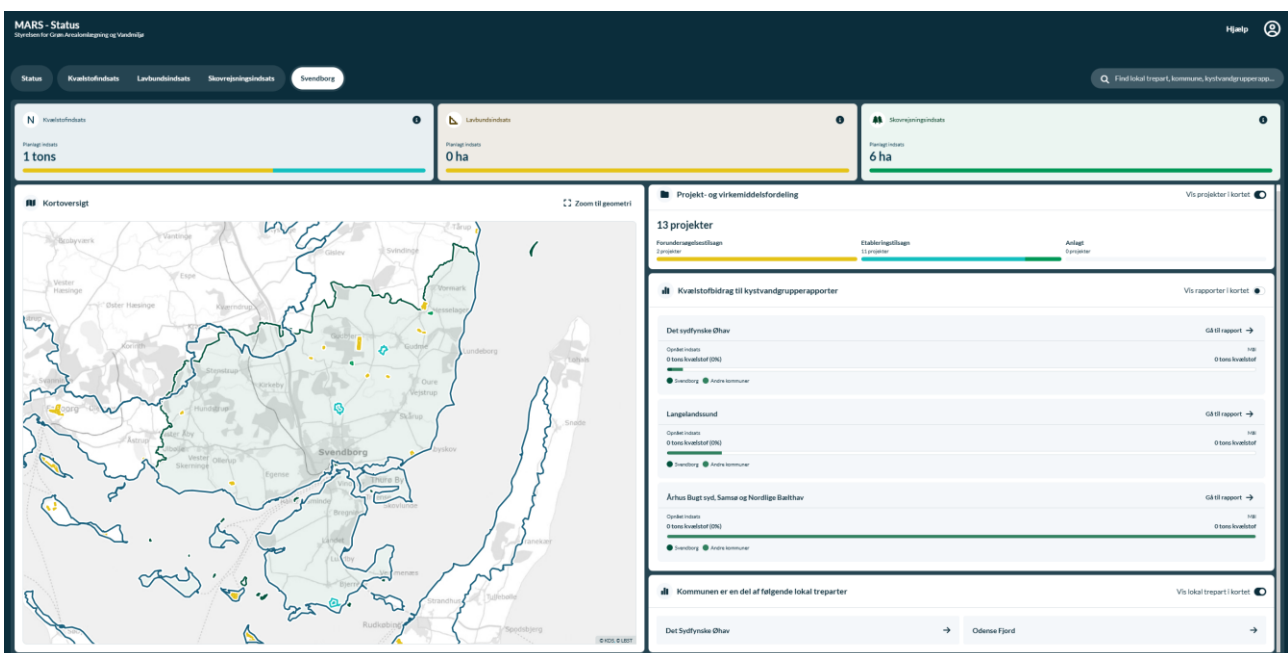
I kortet kan man vælge at visualisere den opnåede indsats fordelt på de tre geografiske niveauer: Lokal trepart, Kommuner og Kystvandgrupperapporter. Kortet viser en graduering fra lavest til højest opnåede indsats. I venstre side er der mulighed for at filtrere kortets visning baseret på enten virkemiddel eller projektstatus.

Figur 2 – Figuren viser oversigtssiden for kvælstofindsatsen.

Detaljeret opgørelse for Lokale Treparter, Kommuner og Kystvandgrupperapporter

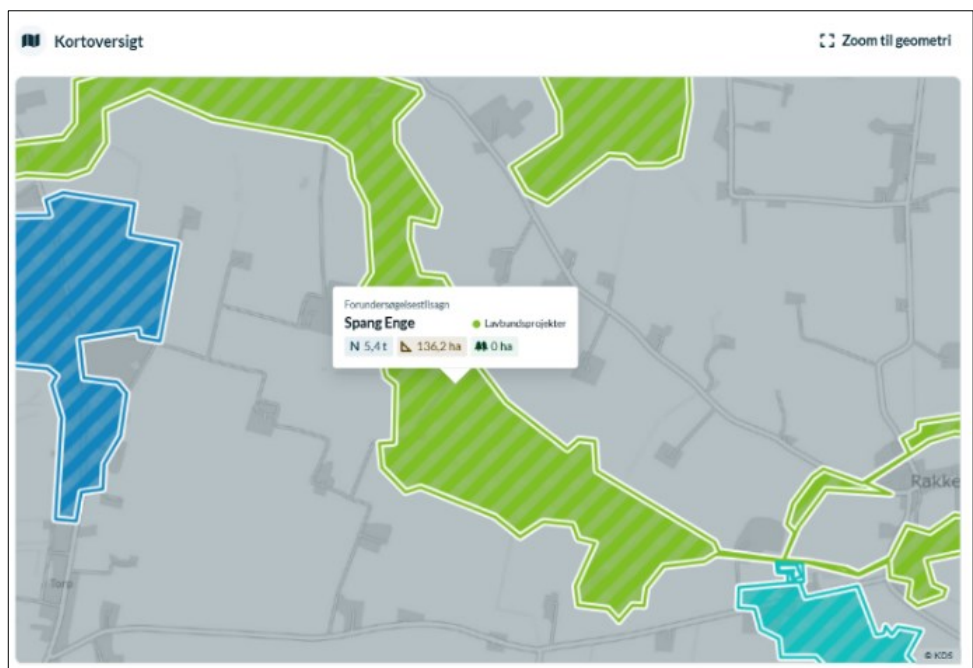
For hvert geografisk niveau (lokale treparter, kommuner og kystvandgrupperapporter) kan man få en detaljeret visning. For den geografiske inddeling kan man se, hvor langt man er nået med de tre indsatsler. Derudover kan man få yderligere information om projekter, herunder antal, placering og effekter. Figur 5 viser en detaljeret visning på kommuneniveau for Svendborg Kommune. På detaljesiderne kan man også få et bedre indblik i, hvordan kommuner, lokale treparter og kystvandgrupper overlapper med hinanden, samt hvilket kvælstofbidrag de enkelte kommuner og lokale treparter yder til kystvandrapporterne.

Figur 3 – Detaljesiden for Svendborg Kommune.

Visning af projekter

På detaljesiderne på alle niveauer er det muligt at se antal, effekter og placering af projekter med forundersøgelsestilsagn, etableringstilsagn og anlagte projekter.

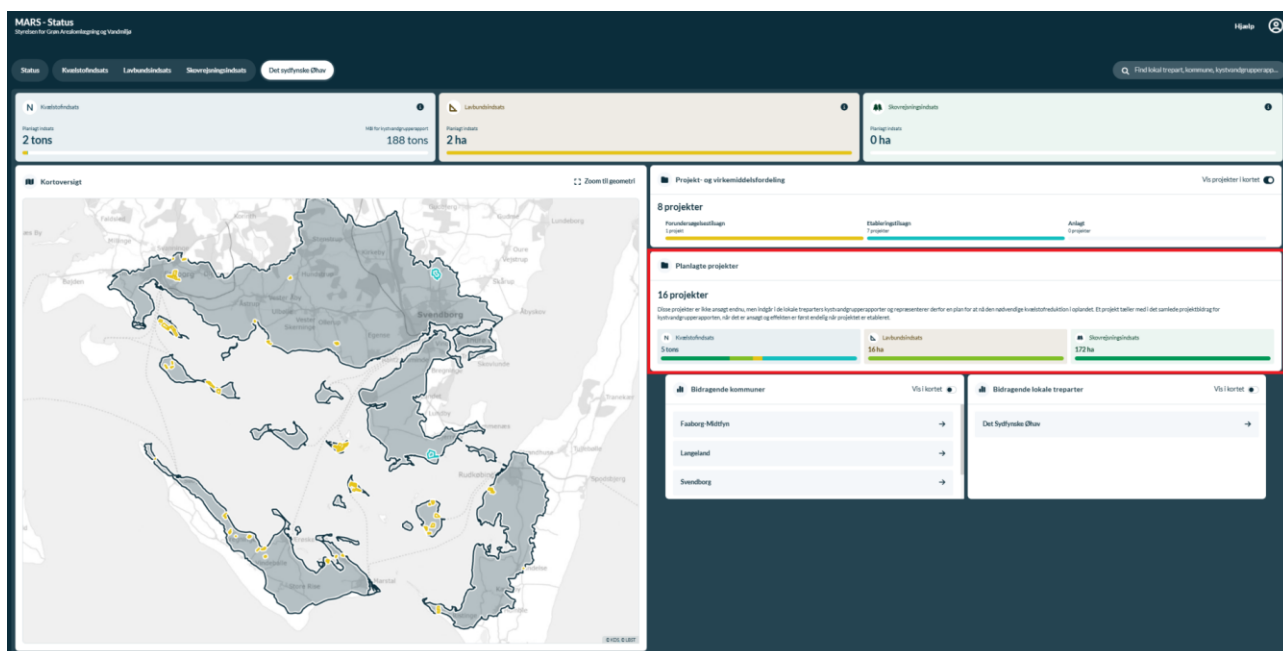

Figur 4 - Kortudsnit med visning af ansøgte projekter. Ved klik på et projekt vises projektets bidrag til de tre indsatsler, projektitel, status samt type af virkemiddel.

Detaljeside for kystvandgrupperapporter

På detaljesiden for kystvandgrupperapporter vil det være muligt at se antallet af de planlagte skitseprojekter og deres effekter, som de lokale treparter har udarbejdet som en del af deres omlægningsplaner i oplandet til kystvandgruppen. Dette gælder dog kun, hvis kystvandgruppens rapport er blevet publiceret i planlægningsmodulet i MARS (se Figur 5). Publiceringen forventes at finde sted først, når planerne er blevet endeligt godkendt politisk.

Planlagte skitseprojekter er projekter, der ikke er ansøgt om endnu. Skitseprojekters bidrag til kvælstofreduktion, lavbundsorde- og skovrejsning tæller ikke med i det samlede nationale regnskab - her indgår kun projekter med tilsagn. Den geografiske placering af skitseprojekter bliver ikke vist på kortet, da de kan være lavet på baggrund af en faglig vurdering, som ikke er præsenteret for lodsejerne i området.

Figur 5 – kortet viser ansøgte projekter på kystvandsgruppeniveau for 'Det sydfynske Øhav'. I højre side er en opgørelse over ansøgte projekter og planlagte skitseprojekter. Boksen med skitseprojekter vises kun vis planen er publiceret.